

мен і прысваення кваліфікацыі кіраўніка фальклорнага ансамбля.

Нам вядома, што традыцыйныя ансамблі, існуючы ў Беларусі сярод выканальніцкіх калектываў, даволі разнастайныя па складу, аб чым сведчаць навуковыя даследаванні І.Назінай. Таму музычным навучальным установам пры падрыхтоўцы кадраў неабходна ўлічваць такія асаблівасці і ў працэсе падрыхтоўкі інструментальнага трэба ўкараняць практычную метадыку. Мэта жэ - навучыць працаваць з усімі відамі ансамбляў, якія здаўна існуюць у беларусаў.

У навучальных установах і ў аматарскіх аб'яднаннях пакуль што не вырашана праблема па забеспячэнні калектываў нацыянальнымі музычнымі інструментамі.

Неабходна падкрэсліць, што спецыяльных майстэрняў па вырабу музычных нацыянальных інструментаў у Беларусі няма, таму даводзіцца абмяжоўвацца толькі вырабамі асобных майстраў прыватнай вытворчасці.

Выкладчыкі кафедры народна-інструментальнай творчасці глыбока вывучылі гэтакія пытанне разам з кіраўніцтвам Беларускага ўніверсітэта культуры і выйшлі з прапановай у Міністэрства культуры і друку аб адкрыцці эксперыментальнай лабараторыі па вырабу народных музычных інструментаў і навучанню студэнтаў гэтаму унікальнаму традыцыйнаму рамяству. Для ажыццяўлення функцыянавання эксперыментальнай лабараторыі будуць запрошаны таленавітыя народныя ўмельцы, выкладчыкі кафедры народна-інструментальнай творчасці, кансультанты замежных фірмаў.

Папулярызацыя песеннага фальклору (мы маем на ўвазе і выкананне на нацыянальных інструментах) сярод беларускага народа ўяўляе часам пэўную праблему. Дапамагчы справе можна шляхам шырокага прыцягнення моладзі ў фальклорныя ансамблі, выкараняжы жэ на традыцыйных творах Беларусі.

Страпчонок А.А.,
дацэнт

ПРЫНЦЫП ПАДБОРУ ВУЧЭБНАГА РЭПЕРТУАРУ Ў КЛАСЕ ПА СПЕЦІНСТРУМЕНТУ (БАЯН)

У плане падрыхтоўкі дырыжораў аркестра народных інструментаў спецыяльны інструмент займае адно з вядучых месцаў. Асноўнай формай вучэбна-выхаваўчай работы ў класе з'яўляюцца індывідуальныя заняткі. У пачатку семестра выкладчык складае індывідуальны план для кожнага студэнта, улічваючы ўзровень яго падрыхтоўкі і здольнасці.

Праца выкладчыка ва ўніверсітэце культуры мае сваю спецыфіку. Ён займаецца са

студэнтам, які скончыў музычнае зучылішча, таму ведае, набытыя ім, значным чынам уплываюць на яго далейшае развіццё.

Асноўным сродкам выхавання з'яўляецца рэпертуар. Добра прадуманы педагогам рэпертуар выходзіць любоў да свайго інструмента, да свайго спецыяльнасці. Над музычным творам, які падабаецца студэнту, ён будзе працаваць з жадааннем і натхненнем.

Рэпертуарны спіс студэнта павінен быць разнастайны. Значнае месца адводзіцца поліфанічным творам, творам кампазітараў-класікаў. Поліфанічныя творы не маюць сабе роўных па свайму значэнню ў развіцці музычнага слыху, памяці і мыслення, асабліва сачыненні І.С.Баха, у якіх логіка формы, голасавядзенне гарманічнай структуры дасяганы да дасканаласці.

Творчасць І.С.Баха з'яўляецца геніяльным абагульненнем велізарнай працы папярэдніх пакаленняў кампазітараў. Яна ўключае разнастайныя сачыненні: ад камерных поліфанічных мініяцюраў да буйных мнагапланавых твораў з ярка выражанай дынамікай развіцця і сапраўдным драматызмам.

Вялікая глыбіня зместу, строгасць формы і багацце сэнсу ў музыцы І.С.Баха маюць вялікае значэнне для фарміравання музыканта - выканаўцы.

Баян - сапраўды народны інструмент. Арыгінальныя творы, напісаныя для баяна, апрацоўкі народных песень і танцаў павінны займаць важнае месца ў рэпертуары. У інтарэсах найбольш гарманічнага развіцця студэнта вучэбны рэпертуар павінен складацца з твораў рознага характару. Калі студэнт мае добрыя тэхнічныя даныя, неабходна звярнуць больш увагі на творы кантыленнага плана.

Для развіцця творчай ініцыятывы студэнта ў яго індывідуальны план павінны ўключацца п'есы для самастойнай працы, для эскізнага вывучэння. Уменне без дапамогі выкладчыка падрыхтаваць музычны твор - вельмі важная якасць музыканта.

Спецыфіка працы будучага выпускніка ў многіх выпадках звязана з неабходнасцю выступаць у якасці акампаніятара салістам, хору, танцавальнаму калектыву і г.д. Такая праца патрабуе спецыяльных навыкаў: чытання нот з ліста, транспанавання, імправізацыі, падбору мелодыі на слых, яе гарманізацыі. Для развіцця названых якасцей студэнты ў поўным аб'ёме атрымліваюць веды на занятках.

У класе спецыяльнага інструмента галоўнай формай вучэбнай і выхаваўчай працы з'яўляюцца практычныя заняткі. На практычных занятках не трэба абмяжоўвацца прывішчэм студэнту пэўных навыкаў для выканання якога-небудзь музычнага твора. Выкладчык класа спецыяльнага інструмента павінен навучыць студэнта прыняцям музычнага выканання, на аснове

якіх будучы выпускнік-музыкант зможа творча раскрыць мастацкі змест любога музычнага твора. У працэсе навучання выкладчык павінен рытываць не толькі выканаўцу-музыканта, але і прапагандыста музычнай культуры сярод насельніцтва.

Такім чынам, працуючы над музычным творам, выкладчык ставіць задачы навучыць студэнта правільна тлумачыць змест твора, яго стыль, форму і ідэйна-мастацкую накіраванасць, умела адбіраць лепшыя ўзоры музычнай літаратуры. Гэтым самым выкладчык садзейнічае фарміраванню добрага мастацкага густу ў свайго вучня.

Праца над рэпертуарам у класе павінна заканчвацца публічным выступленнем. Гэта могуць быць акадэмічныя канцэрты, іспыты, залікі, удзел у конкурсах. Публічныя выступленні з'яўляюцца працягам навучальнага працэсу, на аснове яго аналізу выкладчык і студэнт змогуць палвесці вынікі іх сумеснай дзейнасці і акрэсліць план далейшай працы.

Кузьмінч М.Л., дацэнт

АДУКАЦЫЙНЫЯ СТАНДАРТЫ Ў ТВОРЧАСЦІ ВЫКЛАДЧЫКА

Працэс абнаўлення зместу навучання, які распачаўся ў канцы 80-х гадоў, разам са станючымі вынікамі мае і некаторыя адмоўныя: усе большая дыферэнцыяцыя навучання на асобных спецыялізацыях суправаджаецца ўнясеннем змен у базіснае ядро вышэйшай адукацыі, перанасычэннем вучэбнага плана, перагрузкай студэнтаў і г.д. Таму ўзнікла неабходнасць удакладніць абавязковы для ўсіх студэнтаў адукацыйны мінімум, выпрацаваць пэўныя стандарты педагагічнага працэсу на аснове дзяржаўных нарматываў.

Адукацыйны стандарт - гэта дзяржаўная норма адукаванасці, якая ўдакладняе змест і структуру адукацыі, узровень засваення зместу адукацыі, формы і метады вымярэння і ацэнкі вынікаў навучальнай дзейнасці. Асноўнымі аб'ектамі стандартызацыі з'яўляюцца: змест адукацыі, яе структура, аб'ём навучальнай нагрукі і ўзровень падрыхтоўкі навучэнцаў. Стандарт спецыяльнасці (спецыялізацыі) павінен вызначаць мэты навучання, кампанентны склад (пералік дысцыплін) агульнай і спецыяльнай падрыхтоўкі спецыяліста. Стандарт дысцыплін павінен уключаць мэты навучання, кампанентны склад курса (раздзелы, тэмы, вучэбныя элементы), асноўныя заканамернасці і паняцці, узровень іх увядзення і плануемы ўзровень валодання імі.

Змест стандарту можна колькасна вымераць і даць якасную ацэнку. Бягучы і тэматычны

кантроль за навучальнай дзейнасцю студэнтаў павінен замацоўвацца выніковай праверкай дасягнення патрабаванняў дзяржстандарту (кваліфікацыйныя дзяржаўныя экзамены; сістэма кантрольных заданняў для выпускнікоў, якія ахопліваюць асноўныя віды прафесійнай дзейнасці спецыяліста, веданне тэорыі, заканамернасцей і паняццяў, прадугледжваюць узровень засваення агульнавучэбных ведаў і ўменняў, метадыкі самастойнай работы і інш.). Укараненне адукацыйных стандартаў не пазбаўляе выкладчыка магчымасці рэалізоўваць свае творчыя педагагічныя здольнасці ў межах, вызначаных нарматывамі. Спецыфіка дзейнасці педагога заключаецца ў тым, што поўная яе алгарытмізацыя немагчыма, бо існуючы педагагічныя прыемы і навыкі ўвесь час выкарыстоўваюцца ў нестандартных сітуацыях, што патрабуе іх карэкцыі. Педагог выкарыстоўвае метадычныя распрацоўкі і рэкамендацыі, акумуляе вопыт калег, прапускаючы ўсе гэта праз сваю творчую індывідуальнасць. Педагог павінен абанірацца на агульныя заканамернасці педагагічнага працэсу, але ў рэалізацыі іх заўсёды адчуваецца непаўторная творчая індывідуальнасць.

Такім чынам, адукацыйны стандарт не супрацьпастаўляецца педагагічнай творчасці выкладчыка, а задае ей пэўны накірунак, дае магчымасць вымераць эфектыўнасць працы педагога і ўсёй навучальнай установы.

Нехасенка У.М.,
дацэнт

ПРАБЛЕМЫ РАЗВІЦЦА ТЭХНІЧНАГА МАЙСТЭРСТВА ПІЯНІСТА: ТРАДЫЦЫІ І НАВАЦЫІ

Аўтарытэт айчынай фартэпіянай школы высокі і агульнапрызнаны. Ён складваўся з конкурсных дасягненняў, канцэртнай, педагагічнай дзейнасці майстраў і іх навукова-метадычнай спадчыны. У цэлым фартэпіянае выкананне і педагогіка - тая сфера мастацтва, якая адпавядае сусветным стандартам і нават вызначае іх. Гэта стала магчымым дзякуючы склаўшайся сістэме і традыцыям прафесійнай музычнай адукацыі. Іх вытокі звязваюцца з адкрыццём у 19 ст. Маскоўскай і Пецярбургскай кансерваторый. У іх адкрыцці рашаючае значэнне мелі наяўнасць выдатных музыкантаў, здольных стварыць добрыя педагагічныя калектывы, і арганізатарская ініцыятыва братоў Рубінштэйна, якія валодалі вялікім музыканцкім аўтарытэтам і сталі іх першымі дырэктарамі. Для станаўлення прафесіяналізму вялікае значэнне меў тон, зададзены імі як піяністамі-лідэрамі. Іх выканальніцкія і педагагічныя прын-